

Програма вступного випробування: **Презентація дослідницьких пропозицій з української літератури для вступників для вступу до аспірантури філологічного факультету на освітньо-наукову програму **Філологія (українська мова та література, слов'янські мови та літератури, світова література)**, Спеціальність **035 Філологія**. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 5 с.**

Розробники:

Матушек О. Ю., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії української літератури філологічного факультету;

Борзенко О. І., доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури філологічного факультету.

Ісіченко Ю. А., доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури філологічного факультету.

Програму вступних випробувань розроблено з урахуванням Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія (Наказ МОН України № 871 від 20.06.2019).

Програму призначено для тих, хто вступає до аспірантури кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю філологія, спеціалізацією – українська література.

Форма вступного випробування – дослідницька пропозиція.

Дослідницька пропозиція, згідно «Правил прийому на навчання до аспірантури та докторантури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у 2023 році (для громадян України, іноземців, які постійно проживають в Україні на законних підставах, осіб, яким надано статус біженця в Україні, та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту)» (https://start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2024/vstup/pravylya_pryjomu/dod7-1_2024.pdf), – це «науковий текст обсягом до 5 сторінок, підготовлений вступником до аспірантури, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв’язання поставлених задач тощо» (https://start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2024/vstup/pravylya_pryjomu/dod7-1_2024.pdf).

Головна мета презентації дослідницької пропозиції як вступного випробування з української літератури для вступників на навчання для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія – перевірити рівень сформованості наукових інтересів абітурієнта, його базові історико-теоретичні та прикладні знання в обраному науковому напрямку у галузі української літератури, володіння актуальним методологічним інструментарієм сучасних досліджень з літературознавства, наявність здібностей для проведення наукових досліджень у цій галузі.

Випробування спрямоване на оцінювання актуальності наукових інтересів майбутніх науковців у галузі історії української літератури й літературознавства, дотримання у межах доповіді та презентації правил і норм академічного дискурсу, навичок самостійного наукового мислення і послідовного викладу професійно орієнтованих думок. Презентація дослідницьких пропозицій як форма вступного випробування передбачає наявність у абітурієнта спеціалізованих знань у галузі історії української літератури й літературознавства й націлена на визначення рівня усвідомленості, сформованості, актуальності наукових інтересів, базової обізнаності абітурієнта щодо теоретико-методологічних основ та перспективних напрямків розгортання обраної теми. Обов’язковим є знання абітурієнтом ключових дефініцій і методів, посилення на праці провідних дослідників в обраному тематичному напрямку, а також уявлення про засади актуальності та теоретико-прикладної значущості пропонованої теми дослідження.

Для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, ОНП Філологія (українська мова та література, слов'янські мови та літератури, світова література), предметний напрям «Українська література» абітурієнт готує опис дослідницької пропозиції вказаного обсягу (до 5 сторінок), у якій пропонує та обґрунтовує актуальну тему дослідження, описує стан розробки у світовій науці дотичних до обраної теми явищ і процесів, пропонує основні завдання в межах обраної теми та поставленої мети і шляхи їх розв'язання, пропонує методи майбутнього дослідження, обґрунтовує теоретичну та /або прикладну цінність планованого дослідження.

Абітурієнт готує доповідь відповідного змісту і обсягу та презентацію у вигляді набору слайдів із викладом основних тез та ілюстрацій. У них абітурієнт повинен виявити рівень знань і уявлень таких аспектів у межах обраної теми.

Тематика пропонованого дослідження може стосуватися будь-якого напрямку, аспекту, вияву, формату теми.

Вимоги до відповіді здобувача

Здобувач повинен **уміти**:

- оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства;
- характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;
- збирати й систематизувати літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів;
- здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;
- обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу;
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з філології;
- володіти літературознавчим інструментарієм для тлумачення літературних текстів;
- робити фаховий аналіз літературних текстів;
- визначати їх місце в літературному процесі.

Здобувач повинен **знати**:

- особливості суспільно-політичної ситуації в Україні визначеного періоду;
- основні закономірності розвитку літературного процесу;
- біографії письменників,
- літературний контекст;
- історію написання та видання творів, їх зміст;
- критичні статті та історико-літературні праці.

Критерії оцінювання

- **180–200 балів (відмінно)** виставляється здобувачеві за умови відображення всіх важливих пунктів структури анонсованого дослідження, а саме – актуальності теми роботи, її новизни, практичної значущості майбутніх результатів, їх обґрунтованості та достовірності, а також – оперування літературознавчою термінологією, вміння інтерпретувати твір із залученням українського та світового історико-літературного контексту; логічно, аргументовано, вичерпно й грамотно відповідати на поставлені питання без змістових і фактичних неточностей.

- **160–179 балів (добре)** виставляється здобувачеві, якщо він аргументовано виклав матеріал та відповідав на питання, проте припускався окремих незначних фактичних помилок, аналіз художніх текстів є недостатньо глибоким.

- **140–159 балів (добре)** може бути виставлена здобувачеві, якщо в усіх відповідях наявні неточності, відповіді є недостатньо аргументованими, аналіз текстів і окремі висновки – поверховими.

- **120–139 балів (задовільно)** виставляється комісією, якщо презентація й відповіді здобувача є не завжди вичерпними, аргументованими, мають принципові неточності, недостатньо ілюстративні, знання матеріалу є неповним, відтак інтерпретація досліджуваного матеріалу є поверховою й нецілісною.

- **100–119 балів (задовільно)** виставляється, коли здобувач важко орієнтується в навчальному матеріалі, знання з теми є вибілковими, фрагментарними, відповіді – переважно неглибокими, позбавленими достатньої аргументованості, мають фактуальні принципові неточності.

- **0–99 балів (незадовільно)** виставляється, якщо здобувач майже не володіє матеріалом, не демонструє знань з теми, виклад матеріалу позбавлений логіки й аргументованості.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка з вступного випробування складає не менше 100 балів.

Голова предметної комісії

_____ **Олена МАТУШЕК**

Програму затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол засідання приймальної комісії №2 від 15 квітня 2024 року

Відповідальний секретар приймальної комісії

_____ **Сергій ЄЛЬЦОВ**